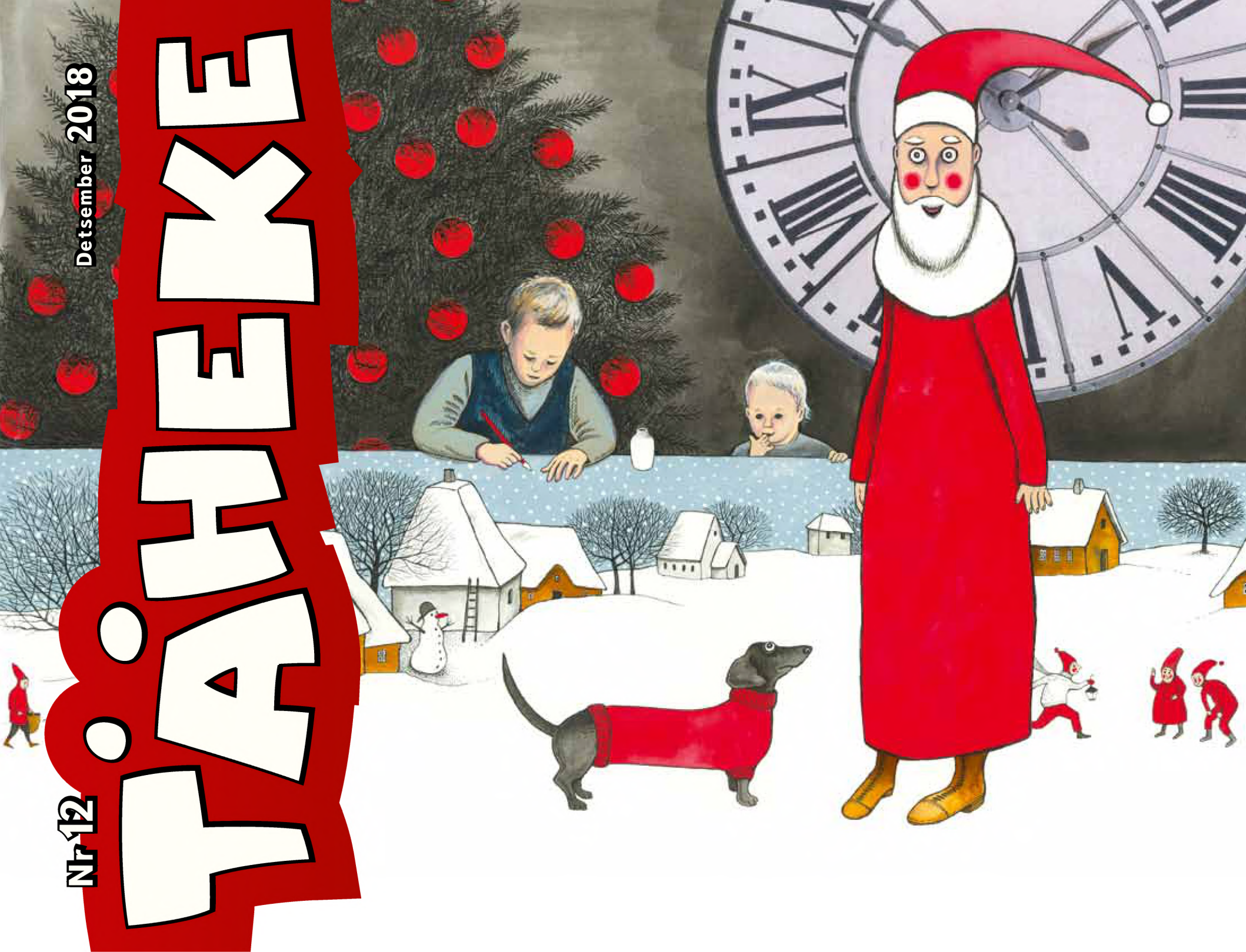

Nr 12

Detsember 2018

TÄHKE

Joonistanud Miina Paal,
Eesti Lastekirjanduse
keskuse kunstikamber

Jõulud, jõulud lähenevad tohutu rutuga! Kas sinul on juba salmid selged, et neid kuuse all jõuluvanale ette kanda?

Ka Jõulumaal on kiired ajad. Siin ainult saanile enam loota ei saa! Põder on teinud läbi piloodikoolituse – nüüd liigub ta lennukiga. Aga oma uue ameti kohta on tal vist midagi öelda ...

Mida põder ütleb?

Ootame selle aasta viimase jutumullimängu vastuseid 20. detsembriks aadressil Täheke, Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn või siis taheke@taheke.ee. Vastusele lisa kindlasti oma eesnimi ja perenimi, vanus ja aadress.

Parimatele vastajatele on auhinna

naks Julia Donaldsoni raamatud „Tigu ja vaal“ ning „Pulkmees“ kirjastuselt Draakon ja Kuu. Nendele on pildid joonistanud kunstnik Axel Scheffler, kelle intervjuud saad lugeda ka sellest Tähekesest, mida praegu käes hoiad!

Eelmisel korral tahtsime teada, mida ütleb põder, kes on endale sarvede külge hulga helkureid riputanud. Aitäh kõigile vastajatele!

Võiduvastused

Põder ütleb: „Jänes, vaata, sinu onu ripub minu sarvede küljes!“

Jass Otstavel, 9 a, Tartu

„Ja kui pime aeg otsas, võin need piparkoogid nahka panna!“

Mihkel Vink, 7 a, Tartu

„Mina olen autojuhtide jõulukuusk!“

Lisette Unt, 10 a, Harjumaa

Lisette saab auhinnaks raamatu „Päikesemetsa vanadekodu kriminalistid“, Mihkel raamatu „Nätsuvandenõu“ ja Jass raamatu „Kadunud rulluisud“.

Joonistanud Hillar Mets

Palju õnne! Kõik auhinnad tulevad postiga.

TÄHEKE

SISUKORD

Detsembri jõuluvanamüts	Veiko Märka.....	4
Luuletused	Ilmar Trull, Wimberg	6
Kuusk käib koolis	Andrus Kivirähk.....	8
Pagaripoe uustulnukad	Helena Koch.....	10
Film	Eia jõulud Tondikakul	12
Vana aja asjad	Vana aja jõulud.....	14
Post		16
Jõulukalender		18
Meisterdus	Jõulupärg	19
Intervjuu		21
Nali	Jõulunaljad.....	22
Arva ära!		23
Koomiks	Eriline kink	24

TÄHEKE

SA Kultuurileht lasteajakiri
ASUTATUD JAANUARIS 1960 • ILMUB KORD KUUS

Toimetuse aadress:
Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn
taheke@taheke.ee
Telefon 646 3697

Peatoimetaja Ilona Martson
Kunstiline toimetaja Priit Rea
Makett: Dan Mikkin

Toimetuse kolleegium: Jaanus Vaiksoo, Leelo Tungal,
Piret Raud, Kadri Tiisel

Tähekest saab tellida e-arve püsimumaksega
www.tellimine.ee

telefon 617 7717

Esikaane on joonistanud Kadi Kurema

TÄHEKE ILMUS VENE JA VÕRU KEELES!

Oktoobris ja detsembris 2018 ilmus kaks Tähekeste erinumbrit. Vene Tähekeste said kingiks kõik Eestis tegutsevate vene õppekeele koolide 1. klassi õpilased. Vene Tähekeses ilmusid Piret Raua, Markus Saksatamme, Helle Kirsi ja Andrus Kivirähki lood, mis varem on avaldatud eestikeelses Tähekeses. Projekti on toetanud Eesti Vabariigi kultuuriministeerium.

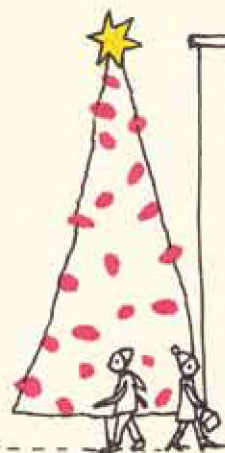
Seevastu Võrumaa lastele kingitakse jõuluteemaline võrukeelne Täheke, kust saab lugeda Milvi Panga, Karl Martin Sinijärve, Jan Rahmani, Juhan Jaigi ja Andrus Kivirähki loomingut. Ajakirja levitab Võru institut ja see on ilmunud Rahvakultuuri Keskuse toel.

JÕULUKALENDER JA PÄRIS KALENDER!

Portaalis Lastejaam.ee avaneb detsembris jõulukalender, mis koosneb ainult Tähekeses ilmunud juttudest. Kui tahad teada, millega tegu, vaata järele lk 18!

Aga kõik, kellel on Täheke jaanuaris tellitud, saavad endale ka Tähekeste 2019. aasta kalendri. Kalendri saab seinale riputada ja siis sellest aasta jooksul tähtsaid kuupäevi vaadata.

KAUBAMAJA

Veiko Märka

DETSEMBRI JÕULUVANAMÜTS

Detsember oli oma mütsi saamisega püsti hädas. Tema on ju jõulukuu. Siis aga käib ringi jõuluvana – Detsembri meelest väga hirmus tegelane. Oma silmatorkava punase mütsiga jätab ta Detsembri täiesti varju, ükskõik, kas Detsember kannab midagi peas või mitte. Oleks veel nii, et jõuluvana alles jõulaupäevaks oma põtrade ja saaniga kohale ilmuks. Jagaks kingid laiali, annaks vitsa, kellele vaja, ja sõidaks samal öhtul tühja kotiga minema.

Aga ei, otse vastupidi! Juba kuu esimesest päevast alates võib jõuluvana näha igal pool: ostukeskustes ja televiisoris, arvutis ja ajakirjades, plakatitel ja tänavareklaamides. Mõni hiigelsuur jõuluvanakuju seisab koguni keset väljakut või parki ning on värviliste tuledega ümbritsetud. Ning igal pool kannab ta suurt lottis mütsi. Palja peaga võib jõuluvana kohata ainult suvel Lapimaal.

Kui Detsember oma tööajal jõuluvanast ja tema mütsist natukeseks rahu saada tahab, peab ta põgenema paksu metsa. Aga seal on kurb ja igav.

Detsember sai aru, et ükskõik, millise mütsi ta endale teha laseb, keegi teda nagunii ei märka. Kõik vahivad ainult jõuluvana ja unistavad, missuguse kingi ta toob. Kuid käia ringi mütsiga, mida

keegi tähele ei pane, on sama kurb ja igav kui talvises metsas kõssitada.

Detsembri mure oli nii suur, et ta kutsus kõik teised kuud kokku ja küsis nendelt nõu. Muidugi oli tarkusekuu September see, kes väljapääsu leidis. „Kui sa igasuguse muu mütsiga jõuluvana varju jääd, siis sa peadki kandma just jõuluvanamütsi,“ selgitas ta. „Aga veel uhkemat. Siis jääb hoopis tema sinu varju.“

Sellel oli suurem mure murtud! Jäi veel üle nuputada, mis teeks Detsembri mütsi uhkemaks kui jõuluvanal. Eks ikka värvid. Jõuluvana mütsil on neid kaks: punane ja valge. Jõulukuu mütsi tegi meister Ants Tosin aga kolmevärvilise. Mütsi kohev alläär on valge nagu jõuluvanal. Ülevalt on müts aga rukkilillesinine ning keskelt must. Ka mütsitutt värviti siniseks.

Müts sai tõesti uhke, Detsembril pole enam vähi- matki põhjust jõuluvana ees häbeneneda. Kui sõdurid Detsembril näevad, annavad nad talle au, sest peavad tema peakatet Eesti lipuks. Mis sellest, et Detsember ise pole nii kõhn ega pikk nagu lipuvarras. Jõuluõöl ronib Detsember aga Tallinnas Pika Hermannini torni tippu ning laseb endale samamoodi valgust peale nagu mõni pargijõuluvana. Siis imetlevad teda kõik.

Paljud lapsed ja halva nägemisega vanainimesed aga arvavad nüüd, et Detsember ongi päriselt jõuluvana. Nad tulevad tema juurde salme lugema ning kinke nuruma. See segab tõsiselt jõulukuu tööd. Sest iga kuu ülesanne on iga päev parajat ilma teha, mitte salmikesi kuulata.

Nii ei jõua Detsember alati korralikku jõuluilma teha. Ei maad valge lumevaibaga katta ega puude otsa härmalõngu seada. Kõikjal on pori või lörts ning jõuluvana peab saani asemel tulema takso või helikopteriga.

Kuid oma viimase tööpäeva lõpuks kingib Detsember siiski kõigile midagi. Nii nendele, kes temalt kinki nurusid, kui ka neile, kes temast väljagi ei teinud. Vähe sellest: ta kingib midagi ka kõigile teistele kuudele.

Ta kingib uue aasta!

Ilmar Trull
JÕULUEHE

RIPUTAME MUULE PUULE
VÄRVILISE VAHTRALEHE.
PANEME TA JÕULUPUULE.
NÜÜD SEE LEHT ON JÕULUEHE.

AGA TUGITOO LI SUURDE
OTSE JÕULUKUUSE JUURDE
ISTUTAME JÕULUMEHE.

Wimberg
**JÄÄTIS JA
MANDARIIN**

KES SIIS TALVEL JÄÄTIST SÖÖB,
TALVEL NIIGI KÜLM!
TALVEL JÄÄTIST VAJA POLE,
JÄÄD SIIS NIIGI KÜLL.

TALVEL MANDARIIN ON NÄMM,
SEEGI MÜÜGIL POES.
TALVEL SÖÖME MANDARIINI
JA MEIL TOAS ON SOE.

Ilmar Trull
VEIDI VAHELDUST

NO TERE, TALV! SIND MA JUST OOTASINGI.
JA HEA ON, ET EI JÄÄ SA PÄRISEKS.

SAI SUVEL LÄMMATISES LÕÕTSUTATUD RINGI,
NÜÜD VAHELDUSEKS VEIDI VÄRISEKS.

Ilmar Trull

JÕULUVANA PAJATAB

KUI KALENDRI AASTARINGID
VAHETUMA KIHELEVAD,
JUBA JULGED JÕULUKINGID
KOTI PÕHJAS NIHELEVAD.

KÄRSITUSEST RÜSELEVAD,
TÕUKLEVAD JA TRÜGIVAD,
PUKLEVAD JA PUSELEVAD,
NÄÄKLEVAD JA NÜGIVAD.

MÕNIKORD MA OLEN NÄINUD,
ET ON KINGID TÜLLI LÄINUD.

SIIS MA PEAN NEID LAHUTAMA,
KUUMI TUNDEID JAHUTAMA.

SEE KÄIB SEDAMOODI, ET
ÄIGAN KOPSIKUGA VETT.

Ilmar Trull

SUSS AKNAL

AKNAL SUSS ON. SOKK ON SUSSIS.
VÄGA VÄGEV AUK ON SOKIS.

NÜÜD VIST KÜLL ON PÜHAD VUSSIS.
PÄKAPIKK ON PUHTA ☐OKIS.

Ilmar Trull

AASTAVAHETUSPUNKTIS

AASTA LÕPUS KESK TULEDE SÄRA
LAHKUVA AASTA ME ANNAME ÄRA
SINNASAMASSE, KUST ME TA VÕTSIME
JA KUHU EELMISE MAHA SIIS JÄTSIME.

NII IGAL AASTAL, NII KOGU ELU
AASTAVAHETUSPUNKTIS KÄIB MELU.

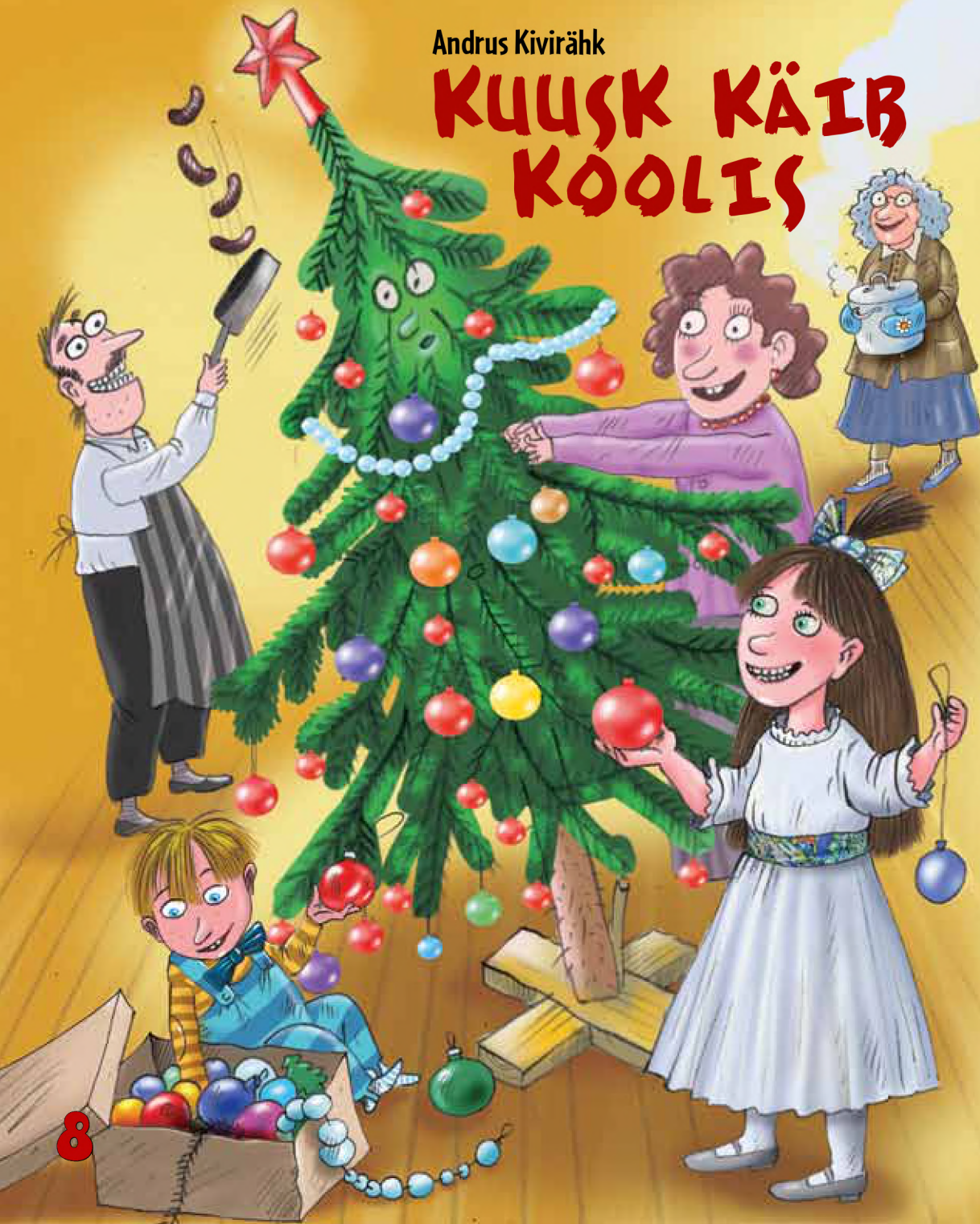
UUS MEILE SEALSAMAS ASEMEL ANTAKSE,
KOHEMAID AJAREGISTRISSE KANTAKSE.

„KAUA SEE ALANUD AASTA SIIS KESTAB?“
AEGADE AMETKOND SEDASI VESTAB:

„KAKSTEIST KUUD ON MEIL ÜLDKEHTIV TAKS.
NOH VÕI SIIS NÄDALAID VIISKÜMMEND KAKS.“

Andrus Kivirähk

KUUSK KÄIB KOO LIS

Jõulude ajal toodi tuppa kuusk.

Kuusele meeldis siin väga. Varem oli ta elanud metsas, teiste kuuskede keskel ja see oli olnud üsna igav. Vaatad vasakule – näed kuuske. Vaatad paremale – jälle kuusk. Mitte midagi muud näha pole. Kuusk oli ammu igatsenud, et saaks kuhugi huvitavamasse kohta kolida ja midagi kasulikku õppida.

„Tahaksin minna kooli!“ unistas kuusk.

Nüüd arvas kuusk, et ta ongi kooli jõudnud. Toas oli väga huvitav, just nii nagu koolis olema peab. Inimesed ehtisid kuuse ära ja kinnitasid talle okste külge küünlad. Kuusk sai aru, et see on ilmselt koolivorm. Aga pähe sai ta koolimütsi – tema ladva otsa torgati kuldne täheke. Kuusk oli väga uhke.

Siis algasidki tunnid. Inimestelt oli nii palju kasulikku õppida! Kuused metsas olid niisama ühe koha peal seisnud ja oma oksti kiigutanud, aga inimesed askeldasid pidevalt ringi. Nad valmistasid jõuluroogasid: koorisid kartuleid, küpsetasid verivorste, keetsid hapukapsast. Kuusk jälgis seda suure põnevusega ning jättis kõik täpselt meelde.

Kui toidud valmis said, kanti nad lauale ning kuuse peal süüdati küünlad. Kuusel oli soe ja mõnus. Tema juurde tulid lapsed ning hakkasid jõululaule laulma. Kuusk mõistis, et alanud on laulmistund ja ta õppis kerge vaevaga laulude sõnad pähe.

Hiljem jagati veel kingitusi ja vaadati televiisorit. Aga seda, mida sealt näidati, kuusk enam kuigi hästi ei mäletanud, sest muljeid oli olnud

nii palju, et ta muutus uniseks ning jäi viimaks üldse magama. Ega õppimine pole kerge, eriti kui sa oled lihtne kuusk!

Ning siis olidki jõulud läbi. Kuuselt võeti ehed maha ning viidi ta õue, prügikasti kõrvale.

Seal seisis palju kuuskesid. Kõik olid üsna mureliku näoga ja mõned kurtsid valjult oma kurba saatust.

„Kuidas me metsa tagasi saame?“ ohkisid nad. „Me ei oska enam koju minna.“

„Miks me peaksime metsa minema?“ imestas meie kuusk. „Nüüd mil meil on kool läbi? Jääme ikka linna, siin on palju vahvam.“

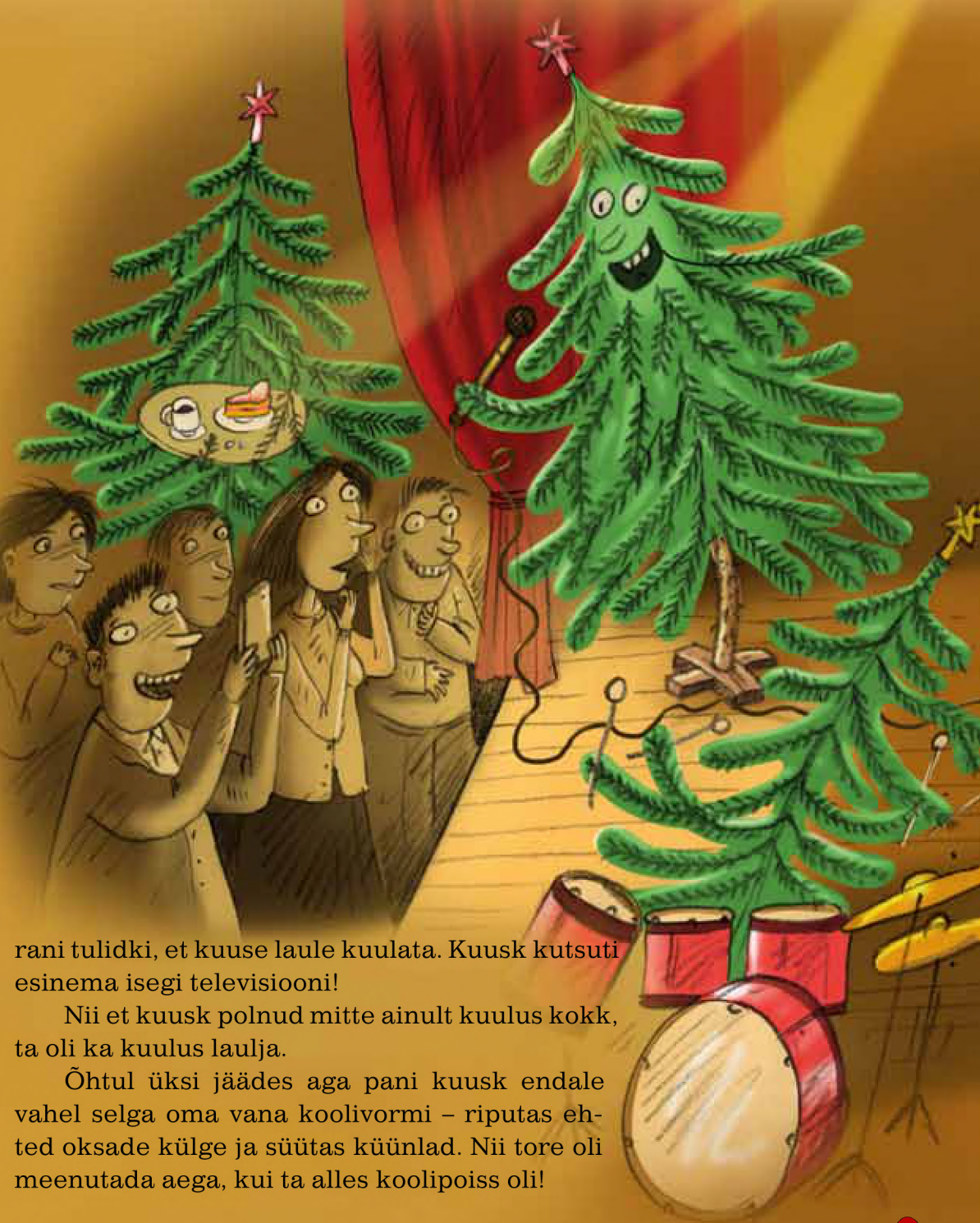
„Aga mida me linnas tegema hakkame?“ küsisid teised.

„Avame loomulikult restorani!“ kuulutas kuusk.

Ega ta siis ilmaaegu koolis ei käinud! Ta oli ometi hoolega pealt vaadanud, kuidas inimesed jõulutoite valmistavad, ning tal olid kõik retseptid peas. Kuusk oli veendunud, et temast tuleb hea kokk.

Ning kuusk avaski restorani. Seal pakuti verivorsti, hapukapsaid ning ahjukartuleid. Teised kuused asusid tööle ettekandjatena ja neil oli palju tööd, sest inimesed lausa ründasid kuuse restorani, kuna seal pakutavad toidud olid nii-võrd maitsvad.

Kui kõigil külastajatel olid taldrikud ees, võttis kuusk mikrofoni, läks lavale ja esitas jõulu-laule. Neidsamu, mida ta laste käest õppinud oli. Kuusel oli ilus jäme hääl ja tema etteastel oli suur menu. Mõned inimesed ainult sellepärast resto-

rani tulidki, et kuuse laule kuulata. Kuusk kutsuti esinema isegi televisiooni!

Nii et kuusk polnud mitte ainult kuulus kokk, ta oli ka kuulus laulja.

Õhtul üksi jäädes aga pani kuusk endale vahel selga oma vana koolivormi – riputas ehed oksade külge ja süütas küünlad. Nii tore oli meenutada aega, kui ta alles koolipoiss oli!

Helena Koch

PAGARIPOE UUSTULNUKAD

Kaneelisai, juusturull ja rosinakukkel olid pagaripoes parimad sõbrad. Kuna nad lebasid saialetil kõrvuti, olid neist saanud lähedased naabrid, kes puhusid omavahel juttu, viskasid üksteise kulul sõbralikku nalja ja ootasid ostjaid.

„Kas sa juba juusturulli nägid? Teda on ikka korralikult pruunistatud!“ hüüdis rosinakukkel ühel hommikul värskelt ahjust tulnud naabrile.

„Jah, just hetk tagasi,“ vastas kaneelisai itsitades. „Ei tea, kes teda üldse sellisena osta tahab?“

Juusturull, kes oli tõesti veidi pruuniks kõrbenud, kuulis ja hõikas vastu: „Mida te irvitate seal? Kas te ei tea, et pruun on moes? Olen kuulnud, kuidas inimesed end rannas pruunistamas käivad. Vähemalt mul jääb seal lesimise vaev ära!“

„Olgu, olgu,“ hüüdis rosinakukkel sõbrale, „hüppa nüüd kiirelt letile. Vana astus just uksest sisse. Kohe on minek.“

Jõuluvana oli pagaripoes tuntud tegija. Ta ostis iga päev sealt kaasa ühe juusturulli, kaneelisaia ja rosinakukli. Ainult mitte täna.

„Ho-ho-hoo! Tervitus! Kas te müüte nüüd ka viineripirukaid?“ küsis jõulutaat letil olevat silti nähes.

„Jah, mõtlesime, et proovime vahelduseks midagi uut,“ vastas leti taga askeldav müüja Leili. „Üks laar sai just valmis! Kas soovite?“

„Jah, muidugi. Ma võtan siis kohe kolm tükki.“

„Tore. Kas soovite ka üht juusturulli, rosinakuklit ja kaneelisaia?“ küsis müüja pirukaid kotti tõstes.

„Ei, viineripirukatest mulle täitsa piisab. Usun, et need on väga head. Näevad nii ahvatlevalt värsked välja.“

Leili ulatas naeratades koti ostjale: „Armas jõulumees, te ju teate, et meie poes on kõik alati värskel!“

„Seda muidugi, seda muidugi. Tulen homme jälle!“ vastas see, asetas raha letile ja astus poeuksest välja.

Rosinakukkel vahtis punnis rosinatega kiirelt sulguvat ust, juusturull värises tema kõrval, kui neid äkki ehmatas kaneelisaia karjatus: „Aaaaappii!!!“

Müüja Leili nihutas kaneelisaia juusturulli kõrvalt eemale ja truu sõbra asemel vahtis tolele järsku vastu hoopis priske viineripirukas.

„Tere, daamid!“ püüdis viineripirukas sisse sulanduda. „Mina olen viineri-...“

„Me teame, kes sa oled!“ käratas rosinakukkel. „Sa oled viineritargutis. Seesama, kelle sugulased just meie asemel ära osteti! On sul aimu, mida see tähendab?“ küsis ta pirukat põrnitsedes.

„Seda, et ... me oleme maitsvad?“ vastas viineripirukas kõhklevalt.

„Maitsvad ...“ neelatas juusturull.

„Ah et seda, et te olete maitsvad,“ kordas rosinakukkel, „või ehk seda, et Vana ostis just esimest korda meie suguvõsa ajaloos juusturulli, rosinakukli ja kaneelisaia asemel hoopis VIINERIPIRUKAID!?“

„Aga see ju näitabki, et me oleme maits...“ püüdis viineripirukas end õigustada.

„Sa tuled ja ehmatad meid poolsurnuks. Sa mitte ainult ei riku jõuluvana jõuludieeti, vaid julged trügida ka mu sõprade vahele!“ pragas rosinakukkel uustulnukaga. „Ja üleüldse, ei ole me siin mingid daamid!“ käratas ta.

„Oi, me ei olegi siis ju enam naabrid!“ ehmus juusturull rosinakukli tähelepanekust. Ja juba volasidki ta juustutükide vahelt võised pisarad.

Päev möödus omasoodu. Juusturull, kaneelisaia ja rosinakukkel lamasid väsinult saialetil ja ootasid tulutult ostjat. Ent sel päeval tahtsid kõik pagaripoe ostjad ainult viineripirukaid

proovida.

Veidi enne kella viit avanes taas uks ja sisse tormas ähmis jõulumees. „Oeh, jumal tänatud, jõudsin veel enne sulgemist!“ hüüdis ta.

„Jõudsite, jõudsite!“ rahustas Leili.

„Tore! Palun mulle siis veel kiirelt üks kaneelisaia, juusturull ja rosinakukkel. Mulle tundub, et midagi olulist jäi siiski tänasest päevast puudu.“

Kolm sõpra letil ärkasid kui unest ja hüppasid rõõmsalt müüja valmis pandud paberkotti.

„Jääme ikka sõpradeks!“ hüüdis rosinakukkel letil pikutavale hommikuse viineripiruka sugulasele.

Järgmisel hommikul tuli jõuluvana taas pagaripoodi ja ostis kaasa juba neli ahjusooja saiakest!

EIA JÕULUD TONDIKAKUL

Tere. Mina olen Eia. Ja ma tahan sinuga jagada oma elu kõige põnevamat seiklust. See lugu juhtus minuga täpselt aasta tagasi – just siis, kui koolis algas jõuluvaheaeg.

Ma olin seda vaheaega nii kaua oodanud, sest lootsin, et jõulud tähendavad ka minu vanematele puhkust ja üle kõige maailmas tahtsin ma lihtsalt pühade ajal nendega koos kodus olla. Ma ei oleks eladeski osanud arvata, et on olemas selliseid ootamatuid asjaolusid, mille tõttu minu ema ja isa on sunnitud jõulupühade ajaks välismaale tööle sõitma. Ja et neil polnud niimoodi üleöö mind kellegi hoole alla jätta, otsustas ema viimases hädas saata mind jõuluvaheajaks maale Oti juurde.

Ma ei olnud mingist Otist kunagi kuulnudki! Sa võid ette kujutada, mida ma sel hetkel tundsin! Kas sina tahaksid jõuluks mingi võõra vanamehe juurde minna? Aga parata polnud midagi. Ma kartsin, et sellest tuleb minu elu kõige

EIA SULEGA

igavam ja kurvem jõuluvaheaeg. Kuid enam valemینی poleks saanud arvatagi!

See paik, kuhu ma sattusin, oli täielik talvevõlumaa. Ma pole eladeski nii palju lund näinud! Tuli välja, et Ott elab ühes vanas Tondikaku-nimelises talus, mis asub nii sügaval metsa sees, et tal käivad seal õue peal jänesed ja rebased ja

OTT LASTE JA LAPIGA METSAS

EIA JA JETE SOOME KELGUGA SÕITMAS

kõiksugu muud loomad. Ja ma võin sulle etteruttavalt öelda, et see talu varjas endas üht väga suurt saladust, mille lahtiharutamiseks kulus mul päris kõvasti aega.

See aga polnud kõik, millega ma seal Tondikakul tegelesin! Pühade ajaks saabus koju ka Oti tütar — Jete. Jete on

nii äge! Ta on nagu suur õde, keda mul pole kunagi olnud, ent keda ma olen alati endale tahtnud. Jete on loodusfotograaf ja temaga oli nii põnev mööda metsi seigelda, sest ta teab täpselt, kus linnuloomad elavad ja kuidas neile niimoodi läheneda, et nad sind tähelegi ei pane.

Naabertalust leidsin ma endale päris omavanuse sõbra, Atsi. Tema vanemad vennad on Jete lapsepõlvesõbrad ja kõige naljakamad kaksikud, keda ma kunagi kohanud olen. Nad võtsid mind vastu oma salajasse klanni ja peagi selgus, et see oli üks väga tark tegu, sest meil tuli kõik koos väga tähtsale missioonile asuda ning minul oli seal väga erilise roll täita.

Nimelt — tuli välja, et Raiesmiku Raivo oli kavalusega ühelt naabrilt tema metsa välja petnud ning plaanis seda nüüd lagedaks võtta ja rahaks teha. No me ei saanud lasta sellel juhtuda! Sest mõtle ise — mis siis loomadest ja lindudest saaks! Neil on seal ju pesad ja urud. Nii et me võtsime naabertalu rahvaga pundi kokku ja otsustasime, et päästame selle metsa ära.

Kui sa nüüd tahad teada, kuidas meil see õnnestus ja milliseks kujunes minu elu ägedaim jõuluvaheaeg, siis tule kinno ja vaata! Ma juba väga ootan!

Sinu Eia

KAKSIKUD MAADLEMAS

Film

EIA JÕULUD TONDIKAKUL

Esilinastus: 1. detsembril 2018

Stsenarist-režissöör: Anu Aun

Operaator: Heiko Sikka

Kunstnik: Matis Mäesalu

Näitlejad: Paula Rits, Siim Oskar Ots,

Märt Pius, Priit Pius, Priit Võigemast,

Mirtel Pohla, Liis Lemsalu, Tambet

Tuisk, Juhan Ulfsak, Meelis Rämmeld,

Anne Reemann, Tõnu Oja

Pildistanud Kristjan Möru

VANA AJA JÕULUD

Kui jõulud hakkavad jälle kätte jõudma, tuletatakse pea-aegu alati ka vanu pühadekombeid meelde. Selliseid, mis olid väga tähtsad meie vanaemadele, vanavanaemadele. Teisisõnu, kõigile neile inimestele, kes elasid ammu enne meid ning tänu kellele me üldse olemas oleme.

Räägitakse sellest, et jõulupuu-eelsel ajal toodi talutarre hoopiski heinad ja õled põrandale, et oleks mõnusam seal pikutada ja mängida, või sellest, kuidas umbes sada ja pisut rohkem aastat tagasi hakkasid inimesed jõuludeks tuppa tooma jõulupuud ja seda kaunistama. Omatehtud küünaldele lisaks riputati jõulupuule ehteks õunu ja maiustusi, kui neid juhtus kodus olema. Kui pühad läbi said, võisid lapsed söödavad ehted nahka pista.

Ka uuema vana aja lastel polnud magusat kunagi üleliia. Mäletan, kuidas vahetasin lapsena kuuse külge riputatud läikivasse valgesse siidpaberisse mähitud kommid salaja jämedate makaronide vastu välja. Mamma rääkis, et need kommid olevat eestiaegsed ja tema oli neid hoolega sõja ajal tagavaraks hoidnud ...

Saja aasta tagune jõuluvana ning päkapikud meenutasid küll rohkem mardisante kui tänast punast kuube kandvat jõulumeest ja võisid lastele kohe kindlasti hirmu naha vahele ajada, kui nad jõuluvana ette asusid, et salmi lugeda või laulda. Jõuluvana teadupoolest armastab üle kõige ikka häid ja tarku lapsi, mitte neid, kes aasta otsa seanahka veavad ja teistega riidu kisuvad.

Kingituseks said vana aja lapsed tavaliselt uued riided, saapad, mütsi või midagi muud kasulikku. Umbes nii nagu vanas jõululaulus lauldi, et eit teeb mulle suure vorsti, sarvilise saiapätsi ning taat toob linnast lastelehe, aabitsa ja jõulumehe. Moodsamad asjad toodigi vanasti ikka linnast ja jõululaadalt.

Aga mida vanemaks ma saan, seda rohkem tahaksin vaadata jõulude ajal hoopis tulevikku. Miks? No ikka sellepärast,

et teada saada, millised meie praeguse aja jõulukombed saavad saja aasta pärast vanade eestlaste jõulukommeteks. Ning kas päkapikkude asemel käivad ringi punaste tuttmütsidega usinad jõulurobotid, kes headele lastele sussi sisse maiust toovad? Head lapsed, ma arvan, on hinnas ka tulevikus. Ja lõppude lõpuks – hea on hea olla. Kogu aasta, mitte ainult jõulude ajal, eks ole?

Marju Kõivupuu

Vana aja postkaardid: Võrumaa muuseum ja erakogu

Joonistanud Emma Liis Paide

Joonistanud Frida Karamia

PROUA IMELIKU KURI POOL

Oli kord linn. Seal linnas oli tänav – Lehe tänav. Tänaval asus punase katuse ja lillade seintega maja. Majas elas proua Imelik.

Pealtnäha oli proua täiesti tavaline, kuid seest täitsa ime-lik. Tema telekas oli köögis kraanikausi vahel. Aken oli laes. Nõud teleka peal. Laud ukse ees. Kardinad rippusid laest alla nagu kummitused. Ka teised toad olid sama imelikud nagu köök.

Proua Imelikul oli õde, õel tütar Rita. Proua Imelikul oli ka kuri pool, kes püüdis proua Imelikust välja saada.

Jõudsid kätte jõulud. Rita koos emaga läks proua Imeliku-
le jõuluõhtul külla. Kuri pool aga lipsas samal ajal proua Imeli-
kust välja.

Proua Imelikul oli WC-ukse avamiseks keeruline numbri-
kood, mida Rita ei teadnud. Kuri pool saatis Rita WC-sse ja
ütles talle koodi. Kuri pool arvas, et ega see niikuinii lapsele
meelde ei jää, kuna Rita on alles viieaastane. Aga Rita kirjutas
koodi WC-paberile ja pani ennast luku taha.

Lõpuks tuli jõuluvana. Kurjal poolel oli plaan Rita jõulud
ära rikkuda! Aga kui Rita kuulis, et jõuluvana tuleb, pääses ta
koodi abiga WC-st välja ja jooksis turbokiirusel ja kiljudes jõulu-
vana poole. Kuri pool oli täiesti jahmunud, kui Rita jõuluvanalt
oma kingi kätte sai!

Aga kurjale poolele anti kingiks puur ja hea lapse raamat,
milles oli kirjas, kuidas hea laps olla. Proua Imelik sai jõulukin-
giks roheline võlukepi, millega proua end kogemata banaaniks
muutis. Jõulud on toredad!

Pille Riin Kiis, 3. kl, Tartu Waldorfgümnaasium

Joonistanud Keira-Liina Lukas, Diora
Aleksandra Virak ja Griffen Sirius Reintal

JÕULUAJAL

Jõuluajal, jõuluajal
rõõmu täis on meie maja.
Jõuluajal, jõuluajal
valmib ilus jõulunõu.
Jõuluajal, jõuluajal
rõkkab kogu meie õu.
Jõuluajal, jõuluajal
ukse taga jõuluvana.

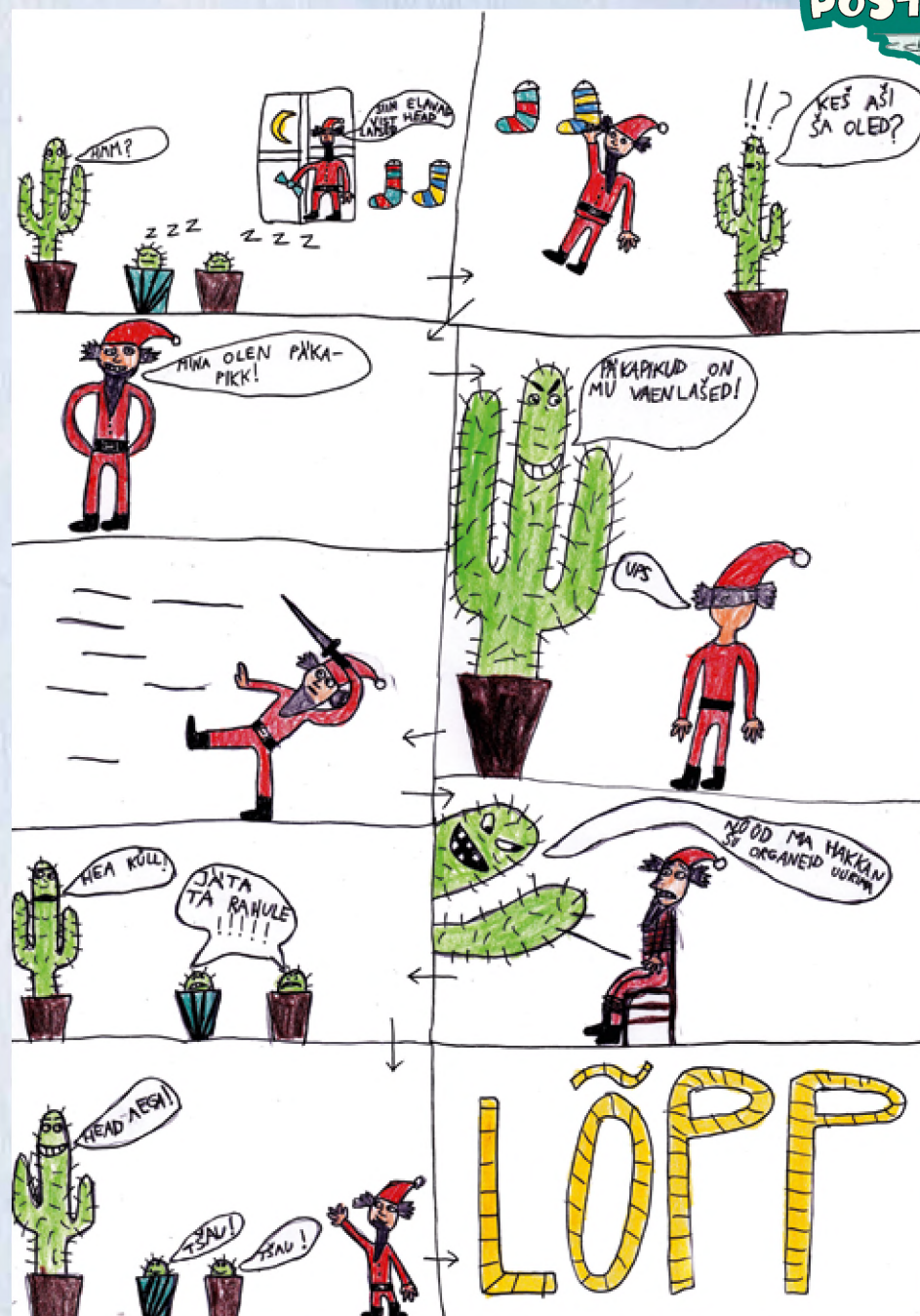
Riste Averin, Mustamäe
gümnaasiumi 2.c klass

Joonistanud Jelisaveeta Kysel

Joonistanud Mihkel Tõnisson ja Klara Sofie Kaha

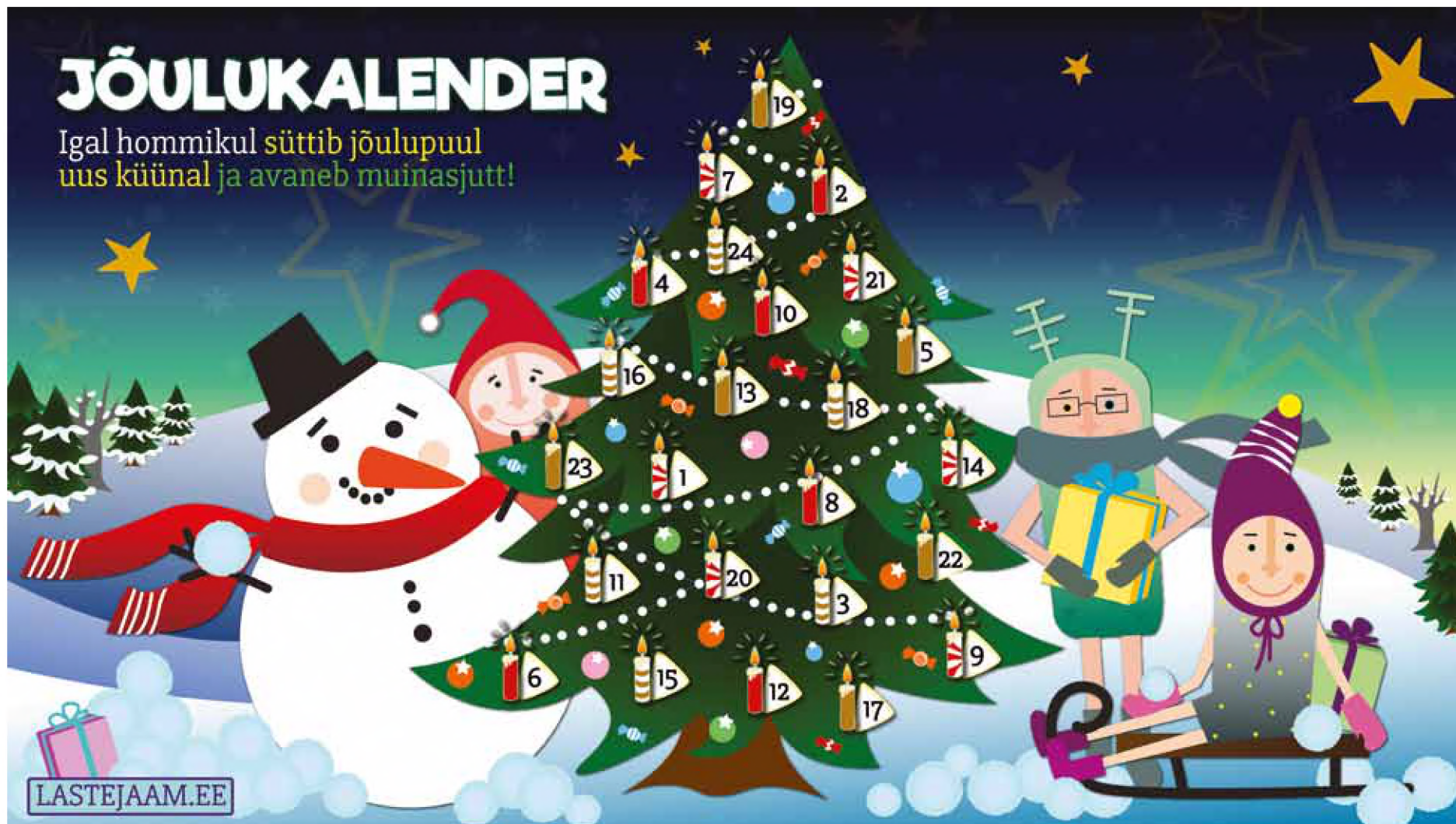

Joonistanud Rasmus Tähepõld

Päkapikud ja koomiksi on joonistanud Eesti lastekirjanduse keskuse
kunstikambri lapsed Kertu Sillaste juhendamisel.

JÕULUKALENDER

Igal hommikul süttib jõulupuul
uus küünal ja avaneb muinasjutt!

KUULA LASTEJAAMA JÕULUKALENDRIT!

Detsember on muu hulgas ka lugude vestmise ja kuulamise aeg. Kui avad internetis ERR-i portaali Lastejaam, leiad sealt jõulukalendri Tähekeses lugudega.

Iga päev avaneb väikeste küünaldega ehitud kuusel uus luuk, millele klikkides kuuleb mõnd Tähekeses ilmunud lugu. Samal ajal saab vaadata selle loo põhjal valminud väikest multifilmi, autoriks Elina Sildre, Siim Raud, Dagne Aaremäe ja Nukufilmi Lastestuudio lapsed.

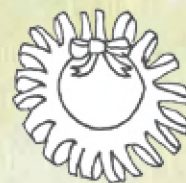
Jutud on kirjutanud Aino Pervik, Andrus Kivirähk, Markus Saksatamm, Henno Käo, Kristiina Kass, Monika Undo, Kärt Hellerma, Liili Rimmel, Peeter Sauter ja Renita Metsalu. Jutte loevad näitlejad Kaspar Velberg, Helene Vannari, Tõnu Oja, Raivo E. Tamm ja Liisa Saaremäel. Salvestatud on need lood Raadioteatris.

Head kuulamist!

TÄHEKE

JÕULUPÄRG

MEISTERDUS

LÕIKA NELINURKNE MEISTERDUS JA LIPSUKE
VÄLJA SELLELT LEHEPOOLELT.

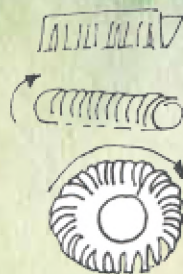
TEISEL LEHEPOOLEL ON ÕPETUS, KUIDAS
MEISTERDUS VALMIS TEHA.

1. LÜMI SEE PABER TORUKUJULISEKS

2. LÜMI TORU PÄRIKUJULISEKS

Meisterdamist õpetas Tiia Mets

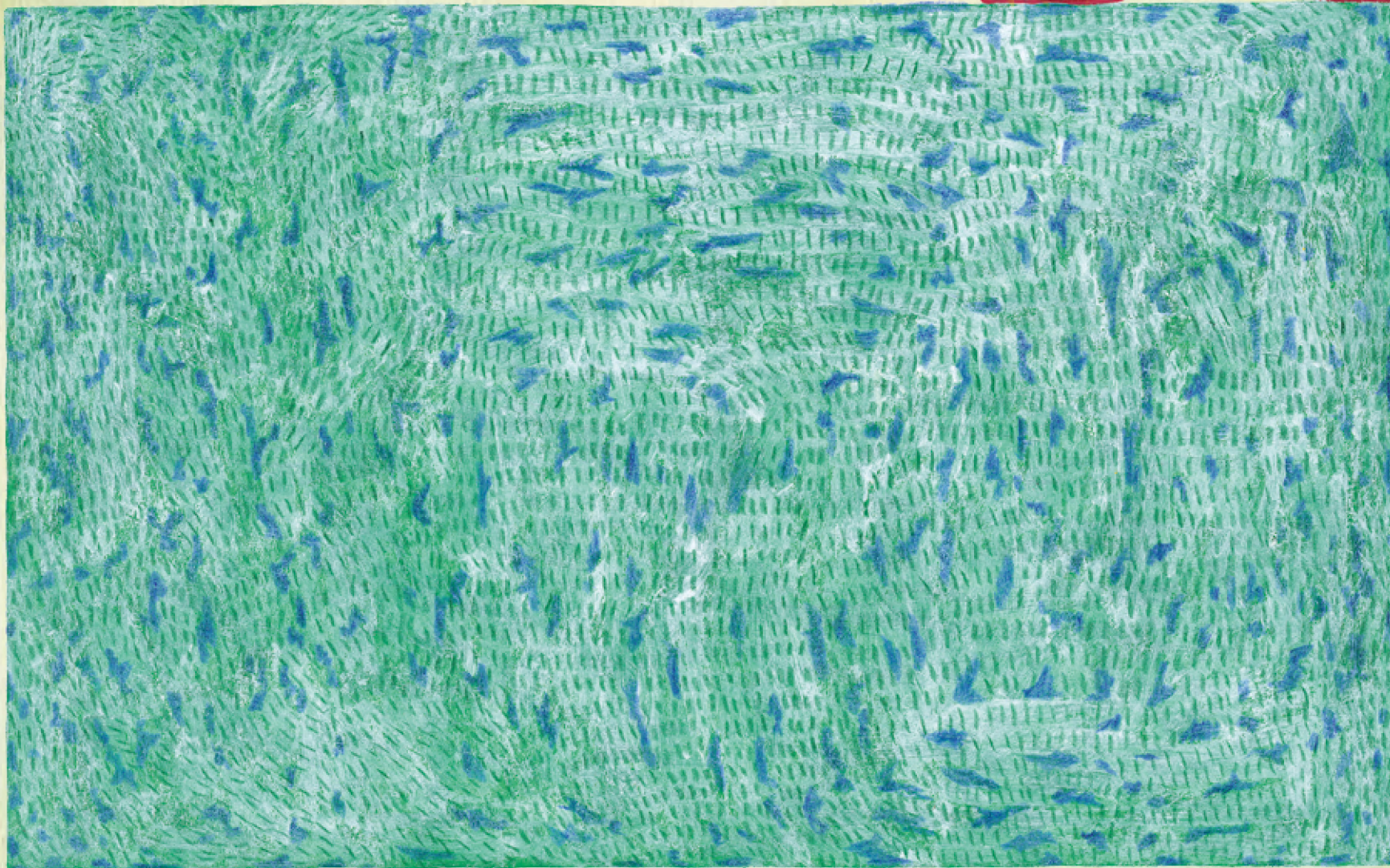
VOLDI RISTKÜLIK POOLEKS JA LÕIKA SELLESSE MÕÖDA MUSTI JOONI SÄLGUD.

SILU SEE PABER UUESTI LAIALI.

KEERA MEISTERDUS RULLI JA LIIMI ÄÄREST KINNI.

PAINUTA RULL PÄRJAKUJULISEKS. LIIMI.

LISA PÄRJALE LIPSUKE.

PULKMEES TULEB!

Kirjastuses Draakon ja Kuu ilmunud südamluk joululugu „Pulkmees“ Vilja Kanguri tõlkes on juba kümnes Julia Donaldsoni lasteraamat eesti keeles. Kõigile nendele lugudele on joonistanud pildid Axel Scheffler, kes Tähekesele antud intervjuus räägib oma tööst.

Kuidas saite lasteraamatu kunstnikuks?

Olen pärit Saksamaalt, Hamburgist. Kolisin Inglismaale 1992. aastal, läksin kunstikooli õppima. Pärast elas Londonis, joonistasin ajakirjadele ja ajalehtedele, ka reklaamide jaoks. Samal ajal hakkasin tegema pilte lasteraamatutele. Nüüd moodustab see lõviosa mu tööst. Minu meelest on lastele piltide joonistamine parim asi, mida üldse teha.

Millised omadused peavad kunstnikul olema, et olla hea illustraator?

Haa! See on väga keeruline küsimus – igaühel on oma stiil. Arvan, et oleks tore, kui kunstnik teeks selliseid pilte, mis lugejates huvi äratavad. Minu raamatud on populaarsed, sest neis on huumorit ja see on väga tähtis. Kuid on

kunstnikke, kes teevad minust absoluutselt erinevaid pilte ja on samuti väga head. Nii et retsepti ei ole.

Mida arvate, miks on Julia Donaldsoni luulelood nii populaarsed – ja seda mitte ainult Inglismaal, vaid ka teistes maades?

Julia lood on toredad, kui neid valju häälega ette lugeda. Neid luuletusi tõlkides on vist paratamatu, et midagi – meeloodia, sõnamäng – läheb kaotsi. Kuid Julia on osav lugude väljamõtteleja ja ta oskab neid lapsesõbralikult üles ehitada.

Kas teil on mõni lemmiktegelane, keda eriti meeldib joonistada?

Lemmikut ei ole. Aga mulle meeldib rohkem joonistada muinaslugusid, kus on lohesid, hiiglaseid ja printsesse – mitte päris elu. Üks lemmiklugusid on olnud ka „Pulkmees“.

Tean, et Londonis on „Pulkmehest“ tehtud ka muusikal, mille lavakujunduses on kasutatud teie illustratsioone.

AXEL SCHEFFLER JA ILONA MARTSON BOLOGNA RAAMATUMESSIL

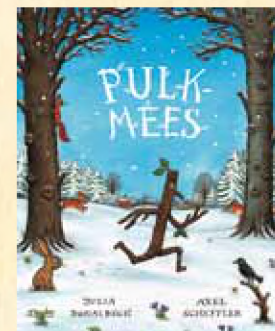
Jah, ja samuti on nende põhjal valminud ka multifilm.

Mis selles loos kõige enam paelus?

Idee, mis on üsna pöörane – et loo tegelane võib olla tavaline puu küljest maha kukkunud oks! Puupulk, kes armastab oma peret ja suudab läbi paljude seikluste eluga nende juurde tagasi pöörduda.

Kas Pulkmeest ja tema peret oli raske joonistada?

Ei olnud. Nagu ikka, tegin mõned visandid ja – seal ta oligi!

RAAMATUS „PULKMEES“ ELAB TAVALINE PUUPULK VÄGA PÕNEVAT ELU!

Küsinud Ilona Martson,
pildistanud Leelo Märjamaa

JÕULUNALJAD

Ingliske lendab jõulurahus ringi. Vaatab alla ja näeb, et pargis seisavad liikumatult kaks marmorkuju, mees ja naine. Ingliske mõtleb, et teeks jõuluajal heateo – muudaks mehe ja naise üheks päevaks elusaks!

Ingliske viipabki oma võlukepikesega. Nii kui kujud elustuvad, jooksevad nad kohe põõsastesse.

Möödub tund, teine, kolmas. Ingliske muutub juba murelikuks, et kuhu kujud jäävad. Otsustab siis asja uurima minna.

Läheb põõsastesse ja näeb – mees hoiab tuvi käes ja karjub naisele:

„Nüüd hoia sina teda kinni ja mina lasen talle pähe!“

Naine on kogu aasta kurnunud, et tal pole mitte midagi selga panna.

Jõuluks on mehelt suur pakk. Naine teeb selle lahti, pakis on ... seljakott!

Õpetaja küsib lastelt: „Kelleks te saada tahate?“

Lapsed vastavad, et lauljaks, arstiks, tantsijaks jne. Aga Juku tahab saada jõuluvanaks.

„Miks nii?“ hakkavad kõik pärima.

„Paar nädalat tööd ja terve aasta vaba!“

Meie isa käis eile turul ja ostis jõuluks pool siga!“ kiitleb väike Veiko hoovis.

„Siis ta tegi küll vale ostu!“ arvab Juku. „See ei saa ju seista ega joosta – kogu aeg kukub pikali!“

Sõbrad omavahel: „Kust sa selle muhu said?“

„Sain jõuludeks uue bumerangi ja viskasin vana minema ...“

Kui Juku jõuludeks rulliusd sai, mõtles ta, et see

on parim kink maailmas.

Tegelikult muutis ta oma arvamust poole tunni pärast, kui leidis, et parim kink maailmas oleks olnud uued esihambad ...

Kiri jõuluvanale: „Kallis jõuluvana, palun kingi mulle jõuludeks väike vend.“

Aasta pärast uus kiri jõuluvanale:

„Kallis jõuluvana! Eelmisel aastal kinkisid sa mulle väikese venna. Aitäh sulle! Aga ole nüüd sel aastal nii hea ja võta ta tagasi!“

VANA NALI

Kus on jõulud enne kadripäeva? Sõnaraamatus.

Ema käsib Jukul jõulu eel poodi minna:

„Mine vaata, kas poemüüjal on seajalgu.“

Juku käis ära ja tuli koju. Ema küsis:

„Noh, kas oli?“ „Ma ei tea, tal olid kingad jalas.“

Miks muumiatele meeldivad jõulukingid?

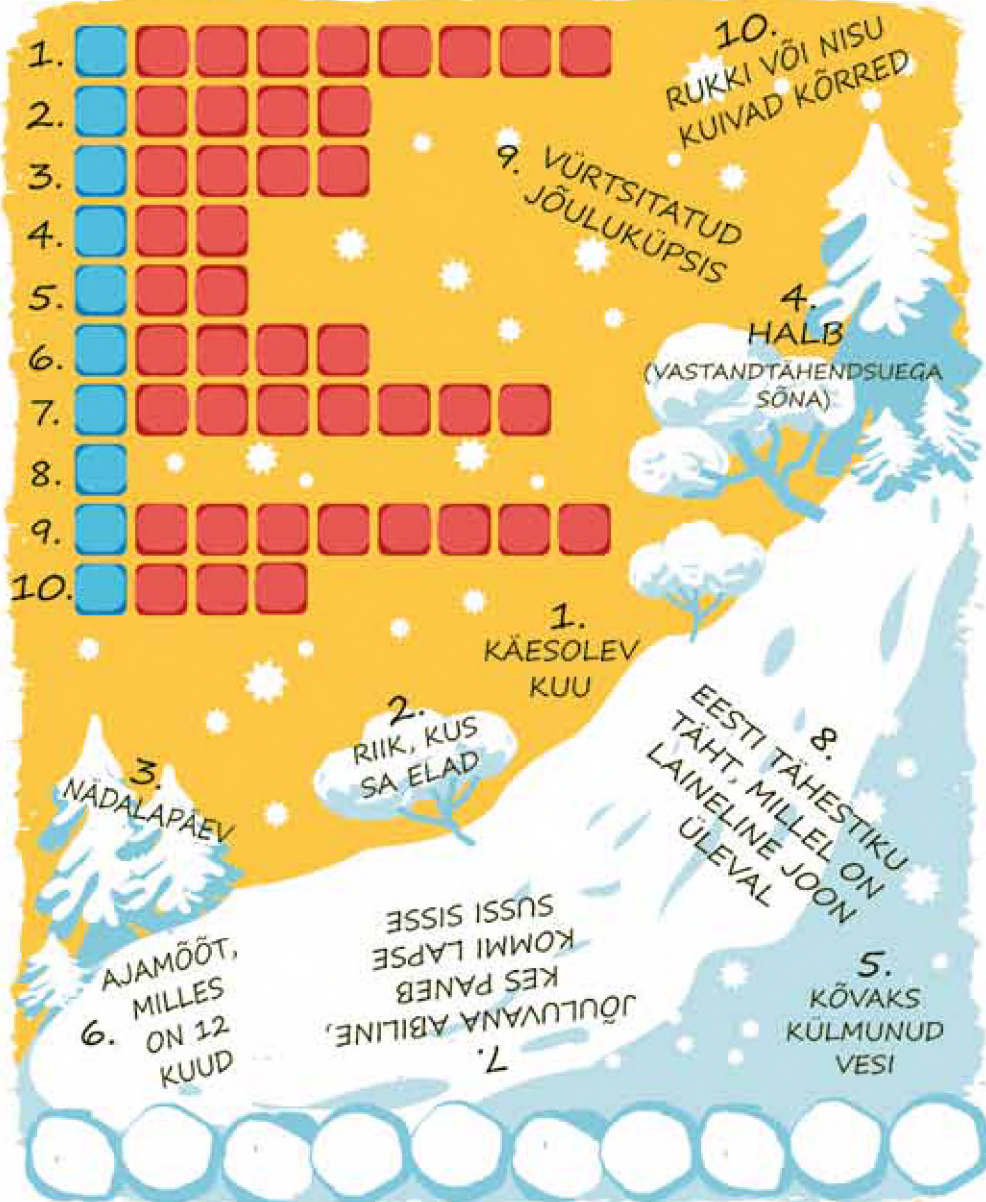
Sest need on kenasti pakitud.

Täheke nr 12, 2008

Joonistanud Elina Sildre

LAHENDA RISTSÕNA! PANE KOKKU SÕNA NEIST TÄHTEDEST, MILLE OLED KIRJUTANUD SINISTESSE RUUTUDESSE. KIRJUTA SEE LUMEPALLIDESSE.

KAS IGAL SUSSIL ON PAARILINE?

MITU AUKU TEGID KOILIBLIKAD JÕULUVANA VANASSE KAMPSUNISSE?

Joonistanud Elena Kopylova

Tähekeste toimetuse ootab vastuseid 19. detsembriks meiliaadressil ristsona@taheke.ee või postkaardil aadressiga Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Lahendajate vahel loositakse välja raamat „Alice imedemaal”.

EELMISE „ARVA ÄRA” VÕITJA ON REELIKA HERMANN (9 A.).

HIND 1.50 EUROT

Joonistanud Elina Sildre